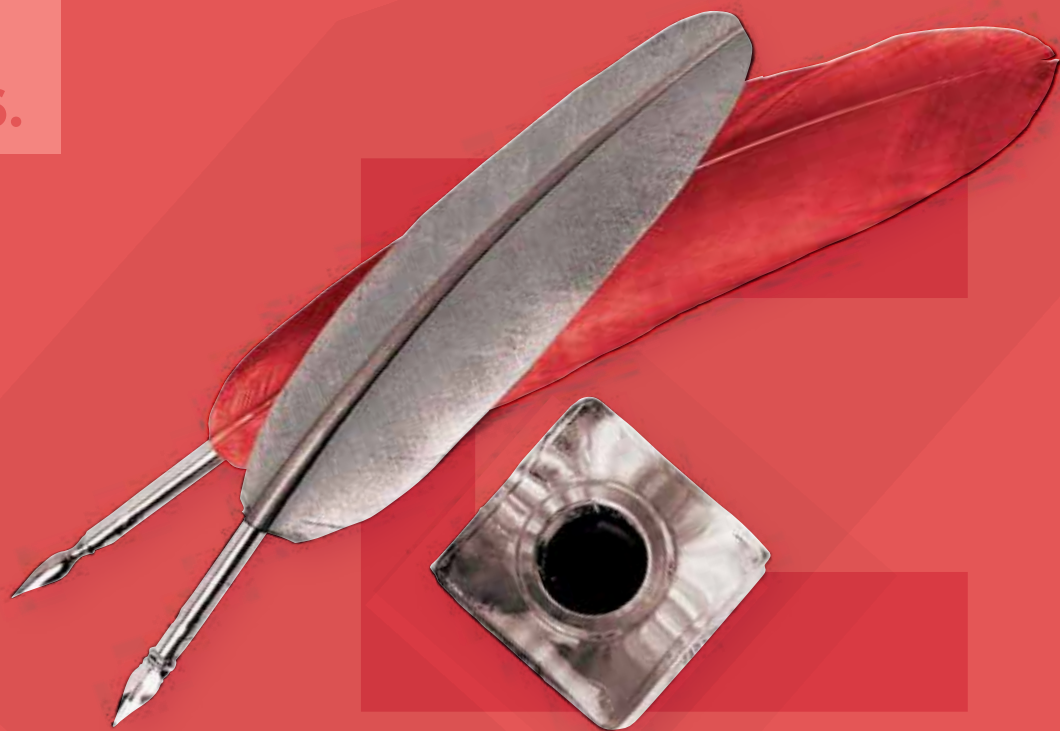

2025 | 2026.

СРПСКИ ЈЕЗИК И КЊИЖЕВНОСТ

5–8. РАЗРЕДА

ВУЛКАН
ЗНАЊЕ

ЗА НАЈБОЉЕ ОБРАЗОВАЊЕ

Знање је моћ!

СРПСКИ ЈЕЗИК И КЊИЖЕВНОСТ

5–8. РАЗРЕДА

Уџбенички комплети *Вулкан знања* за **Српски језик и књижевност** од 5. до 8. разреда састоје се од штампаног и дигиталног издања и одобрени су од стране Министарства просвете. У уџбеничким комплетима заступљени су сви обавезни текстови прописани програмом наставе и учења, изборни текстови из домаће лектире, као и текстови из допунског избора лектире.

Сигурни смо да ће коришћење наших штампаних и дигиталних издања помоћи наставницима у осмишљавању и реализовању динамичног, креативног и квалитетног наставног часа, а ученицима дати занимљив, квалитетан и близак поглед на свет који их окружује.

СРП

НОВО

ЧИТАНКА 7

АУТОРИ: проф. др Александар Јерков,
Катарина Колаковић, Анђелка Петровић

- 296 страна
- 47 књижевно-уметничких текстова
- 86 домаћих задатака
- 47 истраживачких задатака
- 6 тестова

НОВО
РЕДИЗАЈНИРАНО ИЗДАЊЕ,
УНАПРЕЂЕНО ПРЕМА
САВЕТИМА НАСТАВНИКА
СРПСКОГ ЈЕЗИКА И
КЊИЖЕВНОСТИ

- Методички концепт нуди обиље могућности за **креативан и садржајан приступ**, који уважава све нивое постигнућа ученика: основни, средњи и напредни.
- **Једноставно објашњени књижевно-теоријски појмови**, разумљиви за узраст ученика, повезани су са књижевним делом које се обрађује и уведени у оптималном броју по свакој лекцији (никада више од четири појма).
- **Провере знања и систематизације** на крају области дате су **у форми питања која ученике очекују на завршном испиту**.
- Висок ниво опште културе и информисаности – остварен кроз анализу садржаја и пропратни ликовни материјал – доприноси неговању **љубави према националној и светској култури и уметности**.

Мотивишемо

На почетку сваке лекције налази се **детаљан и мотивациони увод** и **локализација текста**, који треба да повежу градиво са свакодневним животом и заинтересују ученике за рад.

РОД
лирика
ВРСТА
родољубива
песма

ДЕСАНКА МАКСИМОВИЋ
КРВАВА БАЈКА

Други светски рат (1939–1945) донео је већа страдања од Првог светског рата, а број људских жртава био је поразан и стражан за читаво човечанство. Многа су дела светске књижевности инспирисана догађајима или личностима из периода Другог светског рата. У српској књижевности једно од најзначајнијих песничких сведочанстава овог времена јесте песма *Крвава бајка* Десанке Максимовић.

Песмица је написана своје дело под снажним утиском вести о стравичном догађају који се одиграо у само једном дану октобра 1941. године у Крагујевцу. Немачки окупатори су извршили злочин над цивилним становништвом, као вид освете за своје рањене и убијене војнике: немилосрдно су стрељали више хиљада грађана и деце. Том приликом су страдали ученици и наставници крагујевачких школа.

Након читања песме покушај да објасниш коме је све посвећена *Крвава бајка*. Размисли како је Десанка Максимовић жртве овог језивог догађаја учинила вечним и достојним дивљења.

А несрет и пет минути пре смртног тrena седела је у ђачкој клупи чета малена.
И исте задатке тепеше ренавала: колико може путник ако иде пешке... и тако редом.

Мисли су им биле путне истих бројки,
и по свескама у школској торби бесмислених лежала безброј летица и двојки.
Прегршт истих снова и истих тазни родољубивих и љубавних стискали су у ану депова.
И чинило се сваком да ће дуго,
да ће врло дуго,
грати испод својих плава док све задатке на свету не посвршава.

Било је то у некој земљи селака на брдовитом Балкану умрла је мученичком сирћу чета бака у једном дану.

Дечака редови цели узели се за руке и са школском последњег часа на стрељане пошлци мртво као да смрт није ништа. Другова редови цели истог часа се унели до вечног боравишта.

НЕПОЗНАТЕ РЕЧИ

лелован – вакцинасан против заразних болести

прегршт – обимно с атрибутом; небески

сирћ (обично с атрибутом; небески) – небо које даје утисак нечега лучног, сведеног на лук

улетати се – винити се, уздићи се

Нандор Глид, Крагујевачки октобар, 1975–1976. Музеј „21. октобар“, Спомен-парк „Крагујевачки октобар“, Крагујевац

Нандор Глид, *Своја језика*, 1980. Музеј „21. октобар“, Спомен-парк „Крагујевачки октобар“, Крагујевац

УТИСЦИ О ПРОЧИТАНОМ

Какава је осећана и мисли побудила у теби песма *Крвава бајка*? Зашто се трагедија крагујевачких бака не сме заборавити? Које стихове можеш издвојити као најпозресније? Објасни због чега си изабрао баш њих. Кома је песма све посвећена? У чему се огледа њена универзалност, иако говори о једном дану, једном месту, једном догађају?

Истражујемо

Анализирамо свет књижевног дела помоћу питања којима обухватамо све аспекте дела.

ИСТРАЖУЈЕМО

БИЛО ЈЕ ТО У НЕКОЈ ЗЕМЉИ СЕЉАКА

Размисли о наслову песме. Због чега је песмица своју песму назвала *бајком*? Које одлике бајке препознати у тексту песме? Како се мотиви рађања и одрастања јевине генерације бака могу довести у везу са бајком? Епитет *крвава* песми даје посебно значење, уноси преокрет у смисао појма бајке. Који? Повежи наслов ове песме са насловом сличне бајке из Десанке песме *Међу војницима*. Размисли шта се постиже једним и другим изразом. Шта се њиме појачава? Објасни свој одговор.

Како лирски субјект одређује место где се дешава трагедија? Због чега је значајно то делимично одређење места? Зашто и јесте и није важно где се догађај одиграо?

Прва строфа се у песми понавља три пута. Коју улогу строфа добија тим понављањем? Одредити његову симболику. За какву се смрт може рећи да је *мученичка*? Објасни зашто је преледе мученичког замесити *продомом јурица*.

ИСТЕ СУ ГОДИНЕ СВИ БИЛИ РОЂЕНИ

Шта је заједничко вањима описаним у песми? Какве су они имали везе са ратом и непријатељима? Зашто их лирски субјект назива *четица*? Какве су проблеме имали баца до тог судбоносног дана? Објасни употребу истакнутог епитета у стиху и *по свескама у школској торби / бесмислених лежала безброј летица и двојки*. О чему су савали и чему су се надали? На који начин су отишли у смрт? Протумачи поређење као да смрт није ништа. Како разумеш уздицање бака у вечном боравишту?

Обрати пажњу на строфе којима је песма испевана. Шта примећујеш? Уочаваш ли правилност у дужини стихова? На који начин дужина стихова доприноси ритмичности песме? Како се композиција песме може довести у везу са њеном садржаношћу?

ЗВУЦИ ПРОШЛОСТИ

У тумачењу књижевних дела и њиховом разумевању често нам много помаже сам наслов. Није неважна, нити спорна ствар због чега се писац одређено да баш одређени појам, име или реченица буде у наслову његовог дела. Поједини писци баш у наслову истакну књижевну врсту којој то дело не припада. Познати су ти примери *Приче о Светици Сани* Матје Бећковића или *Крвава бајка* Десанке Максимовић. Поред њих, Милош Црпански је, такође, написао песму *Прича*, док је писац Оскар Давичо свој роман назвао *Песма*. Различита је улога оваквих наслова. Међутим, постоји један сличан, ништа мање занимљив наслов дела, али се у њему, за разлику од наведених, помиње књижевна врста којој то дело припада.

Реч је о роману који се зове *Роман без романа*. Његов главни јунак се зове Роман и уторно тражи авантуре сличне онима о којима је читао у омиљеним романима. Писац овог интересантног романа је, попут Мигела де Сервантеса и његовог *Дон Кихота*, заправо два паралелно једно до тада популарне врсте романа. Упркос занимљивости овог дела и његовог наслова, наш писац је више успеха и пријазна стекао писањем комедија.

Санај ко је аутор *Романа без романа*.

а) Коста Трифковић б) Јован Стерија Поповић в) Бранислав Нушић

Заокружи слово испред тачног одговора.

Анте Гретић, *Споменка Боло и дрско*, 1959. Музеј „21. октобар“, Спомен-парк „Крагујевачки октобар“, Крагујевац

Јован Солдатовић, *Судбин*, 1979. Музеј „21. октобар“, Спомен-парк „Крагујевачки октобар“, Крагујевац

Звучи прошлости су занимљиве енциклопедијске одреднице повезане са анализираним делом. Ученици до одговора, који проистиче из текста и теме, долазе читањем, истраживањем и критичким размишљањем.

Објашњавамо

Ученике мотивишемо на учење градива које је јасно конципирано и прегледно изложено, језиком који им је јасан и разумљив.

Књижевни род и књижевна врста су графички истакнути на почетку лекције, како би их ученици лакше визуелно запамтили.

РОД
↓
ЛИРИКА
↓
ВРСТА
↓
ДОДОЉУБИВА ПЕСМА

МИЛАН РАКИЋ
БОЖУР

Песма Божур припада циклусу ратних песама који је Милан Ракић написао на Косову. У једном периоду свог живота Ракић је био српски конзул на Косову, које је још увек било под турском влашћу. Као изразити патриота, овај песник се посебно дивно фресци младе краљице Симониде у манастиру Грачаница, чему је посветио своју чувену песму. Обишао је Газиместан, позвао у сећање лих монахиње и списатељице Јефимије, а Косово и славна историја подстакли су га да напише и песму Божур. За ту песму Ракић је пронашао инспирацију у народном веровању да су после Косовске битке на бојништу минали божури – прваци од краја. Прочитајте песму. Присети се песме *Вече* коју је написао Бура Јакшић. Покушај да упоредиш та два дела.

Како је лепа ова ноћ! Гле, свуда,
С тополе, раста, багrema и дуда,
У млазевима златокошних пада,
Несуштaствена месечина. Сада.

Над ливадама где трава миреше,
У расплетаним гранама, сврх пива
Које се прве поље бујне кишне,
Велика дуња месечева сива.

Све мирно. Тајан. Бути поље равнo
Где некад паде за четма чета...
– Из многе крви изгинуло данас,
Прваци и пава, Косовом божур цвeта...

НЕПОЗНАТЕ РЕЧИ
раст – храст
несуштaствено – нестварно, нематеријално
божур – чувени епитет Василија Царановића о постанку божура забележено је различите гриме и веровања. По једној, божур је био најпре беле боје, али је на Косову од крви српских јунака добио црвену боју и после се као црвен цвет свуда раширио.

Непознате речи су јасно издвојене, пажљиво одабране и детаљно објашњене како би обогатиле речник ученика.

Звуци знања представљају објашњења нових књижевних појмова који се обрађују у књижевном делу.

ЗВУЦИ ЗНАЊА

Карактеризација је начин на који су у једном књижевном делу приказане особине лика, шта он ради, говори и мисли, шта о њему говоре други ликови и посебно шта каже приповедач. Када се карактер јунака дочарава начином на који он говори, дакле његовим језиком, то је **језичка карактеризација**.

Етичка (морална) карактеризација говори о јунаковом односу према истини, правди, поштеном, добру или према дволичности, лажи, неправди и кукавичлуку. За успешно обичковане лика потребно је описати његов однос према другима и однос друштва према њему (социјална карактеризација), као и одредити његове емоционалне особине (психолошка карактеризација).

ЗВУЦИ ПРОШЛОСТИ

Црква Светог Марка у Венецији једна је од најзначајнијих културно-историјских знаменитости овог града. Налази се на Тргу Светог Марка. Црква је посвећена свену који се сматра писцем првог јеванђеља – дела су отпочели грађу ове цркве у 9. веку. Међутим, сама изградња цркве почела је тако што су вешти мајстари трговци морали да уградњу мошти Светог Марка и бродом их допрему у Венецију. Црква је покинута и по скулптури, коју су Милчани осликавали и довели из Цариграда после његовог пада 1204. године. Тај догађај поштује и у нашем чувеном писцу Милораду Павићу за једну збирку новела. У питању је скулптура:

а) коњца
б) лавова
в) соколова
г) лабудова

Заокружи **своје** испред тачног одговора.

ПОДСЕТНИК
Приповедање у трећем лицу је облик приповедања у ком се догађаји и ликови приказују из перспективе приповедача који није укључен радње. Такође приповедање дејуге објективно. Приповедач може користити говор свој краја, књижевни језик или регионални жаргон (говор одређене групе), што доприноси разноликости и уметничкој уверљивости.

Проширујемо

Проширујемо знање ученика који негују посебну љубав према српском језику и књижевности.

QR КОДОВИ

проширују знање ученика, омогућавају им да стекну општу информисаност и градиво повежу са градивом Историје, Музичке културе, Физике, Информатике и других наставних предмета.

НЕПОЗНАТЕ РЕЧИ
кадуна – турска госпођа
дорат – коњ мрке длаве
канџија – биљ
лупе од тумбака – већи напратак од месинга
обикнути се – навикли се
чоха – врста тканине
кадифа – врста тканине, сомот
кадар – способан, спреман

А кад довох бизну Романије,
Ту сам турске сватове сусрео,
Они воде кадуњу девојку;
Сви сватови с миром провазили,
Застао Туре младожења
На дорату коњу великоме.
Оно не шће да провази с миром,
Већ потече троструку канџију,
Три су на њој лупе од тумбака,
Па удара мене по шлемима;
Трипут сам га богом побрзато:
«Мојим ти се, Туре младожења,
А тако ти среће и јунаштва,
И тако ти сретнога весеља,
Пробиј ме се, хајде путем с миром,
Видели да сам човек сиромашан;
Опет Туре да с оками шеће,
Већ ме стаде шећа ударати;
Кад је мене мало завољело,
И ја сам се врло ражљутито,
Па потрехох буџак са ромела,
Те удари Туре на дорату;
Како сам га лако дарно,
Умах сам га с коња оборно,
И к њему сам онда прешлето,

Ударих га још два и три пута,
Док сам њега с душом раставио;
Ватих му се руком у цепове,
Код њег' надох до три кесе блага,
Па их пустих себи у њедра;
Стисах му сабул од појаса,
Њем' отпасах, а себи припасах;
Оставих му будак више главе,
Да ним не га законати Турци,
Па посрдох његова дората,
Своје право гојри Романије;
То плећају сви турске сватови,
Не шће доње мене ни верати,
Ја не шћење, јали не смејдоње,
Баво њма четр' ест година,
Романију коњу обикнуо;
Боље, брате, него моје двојце,
Јер ја чувах друма кроз планину,
Дочекуем Сарајније младе,
Те отидам и сребро и злато
И лажну чоку и кадију,
Одијанам и себе и друштво,
А кадар сам стићи и утећи
И на страну месту постајати;
Не бојим се никога до Бога!

ИСТРАЖУЈЕМО

СА ШТА, БРАТЕ, ОДЕ У ХА
Где су се срели Старина Новак и кнез Рамисли до би зашто били кнез Баласа се народне изреке о хајдуком састању вор двојице јунака? Обрати пажњу како његовог коментара о хајдучицима и њихо

КАД ЈЕРИНА СМЕДЕРЕВ
Објасни зашто се Старина Новак о њеи се обавестили и ко је била Проклетка? Објасни зашто је Старина Новак о њеи се обавестили и ко је била Проклетка? Објасни зашто је Старина Новак о њеи се обавестили и ко је била Проклетка?

ВЕЋ ПОВЕЈОХ ДО СТУД
Где Старина Новак налази уточиште постале хајдуке? Објасни свој одгвор и испоручио начини хајдука? Шта приморало да постане хајдук? Објасни свој одгвор и испоручио начини хајдука? Шта приморало да постане хајдук? Објасни свој одгвор и испоручио начини хајдука?

НЕ БОЈИМ СЕ НИКОГА ДО БОГА!
На који начин Старина Новак проводи своје хајдучке дане? Ко су Сарајније младе које Старина Новак пресеће? Шта узима од њих? Како дели плен? Многи хајдуке поистовештују са Робинем Худом и његовом шверцском дружином. Слажем ли се са тим поређењем? Зашто? У чему хајдучки превазилазе друштво Робина Худа? Обрати пажњу на завршне речи песме. Сматра се да оне представљају суштинско хајдучко морала, тј. правила понашања. Протумачи их. Какве све особинице треба да поседује сваки хајдук? Зашто се хајдук једино боји Бога? Шта ти то говори о његовим врлинама?

ЗВУЦИ ЗНАЊА

Хајдуке песме су епске народне песме које опевају подвиге Према Вуковој подели припадају песмама средњих времена и најбојнијим у нашој народној епци. Хајдук се прена народног снагом и јунашвом. Издржљив је, лукав и чврст, па и највећи епским песмама хајдук је онај који се бори против Турака, ала до плена. Најпопуларнији хајдучи су они из 16. и 17. века, и Томића и Баје Пиваланина. (Р. Петлић – Н. Милошевић Ђо)

ЗВУЦИ ПРОШЛОСТИ

У народној епској песми *Сиварина* Но изградња града Смедерева. У питању је сред од 1428. до 1439. године. У његовој оспе сарађен за само две године, јер је било иу даље од оних старих, традиционалних срби бил најприсутнији. У Малом граду живе и његова жена, у научно позната као Прок у Малом граду су се налазиле библиотеке и сарађен гзв. Велики град, у ком је живело а са војницима који су штирили град и тврђњени добро очувани остаци, и данас стоји а сама тврђава има облик једне геометријске

а) круг **б) троугао**
Заокружи своје испред тачног одговора.

Анализирамо

Ученици примењују научно, стичу нове вештине, заокружују градиво и доводе га у везу са градивом претходних разреда.

Утисци о прочитаном охрабрују ученике да опишу књижевно дело и слободно изнесу свој доживљај о њему.

НЕПОЗНАТЕ РЕЧИ

- рака** – гроб
- погребен** – сахрањен
- епоеја** – низ међусобно повезаних догађаја од опште знања
- корифеј** – првак, истакнута личност на научном, уметничком или политичком пољу
- кујан** – који ствара хук, буџан, шуман
- хук** – хук; хујање које се слива у један глас
- поприште** – место где се нешто догађа, збива, врши
- зарити** – сјати, блистати, заранити
- повесница** – повест, историја
- тајан** – симбола добијена из дрвета која заправо развија пријатан мирис; употребљава се при верским обредима

Стојте, галије царске! На гробу браће моје
Заниче црним гробу.
Српљар у сечамама оцело нек откопао
Ту, где се вапи луђе!

Јер проћи ће мочва стонећа, а ђ непа
Што провази морем и умре без знака,
И доћи ће нова и велика смена,
Да дом сјаја ствара на гомили рака.

Али ово гробче, где је погребена
Отрвона и страна тајна епојеје,
Косена ће бити бајке за армена,
Где ће дух да гравн своје корифеје.

Сахрањени ту су некадашњи војни
И провази радост целог једног рода,
Зато гроб тај лежи у гласа сени
Између недра земље и небесног свода.

Стојте, галије царске! Буктине нех утрну,
Веспале умре хуно.
А кад опело српљим, клзните у ноћ црну
Побожно и нечујно.

Јер хоћу да влада бескрајна тишина
И да зрнчи чују хук борбене лаве,
Како врћим клучем крв пенуша мина
У деци што клињу под окривљем славе.

Петро Браќко, *Сасањане српске војске*

НЕПОЗНАТЕ РЕЧИ

- поприште** – место где се нешто догађа, збива, врши
- зарити** – сјати, блистати, заранити
- повесница** – повест, историја
- тајан** – симбола добијена из дрвета која заправо развија пријатан мирис; употребљава се при верским обредима

УТИСЦИ О ПРОЧИТАНОМ

Наведи осећања која је у теби пробудила песма *Пава гробница*. О чему си размишљао док си читао ове стихове? Опиши свој читалачки доживљај песме.

Који стихови су на тебе оставили најдлажнији утисак. Објасни свој избор. Због чега је важно да памтимо овако потресне и трагичне догађаје из наше историје? Упореди како је рат описан и доживљен у песмама *Међу савиња* Владислава Петковића Џица и у *Плању гробница* Милутина Бојића. У чему је разлика између ове две песме у односу на мотив рата?

УПОЗНАЈ АУТОРА

Милутин Бојић је рођен у Београду, 1892. године. Припада оној врсти писца који, стицајем несрећних околности, прерано изубе живот, али оставе за собом дела кроз која вечно живе. У историји српске књижевности остаје за собом дела кроз која вечно живе. У историји српске књижевности остаје за собом дела кроз која вечно живе. У историји српске књижевности остаје за собом дела кроз која вечно живе.

Милутин Бојић

ИСТРАЖУЈЕМО

СТОЈТЕ, ГАЛИЈЕ ЦАРСКЕ!

Због чега лирски субјект осећа потребу да одржи опело настрадалим војницима? Какву атмосферу захтева да би обавио тај чин? Наведи осећања која лирски субјект испољава у песми. Чиме су она изазвана? Које асоцијације у теби буди израз *ноћна језа*? Због чега лирски субјект назива море *савином водом*? Кога представљају *царске галије* које лирски субјект зауставља? Зашто то чини? Колико пута се у песми понављају ти стихови? Какав је ефекат постигнут тим понављањем? Нажалост још једном прочитај само строфе које поčinу тим стихом. У чему је разлика између тих строфа – шта се чува у њих понављањем? Због чега лирски субјект тражи да се трубе завију у Објасни зашто лирски субјект тврди да држи опело

ТО ЈЕ ХРАМ ТАЈАНСТВА И ГРОБНИЦА

Како лирски субјект описује плању гробницу? Прочитај се одне на њу. Објасни детаљно њихова значења. Прогучај поређења *Тиха као поноћ*, // *врх осирвања и оцајна*. Која својства плању гробница дају ова поређења *Прометјева* и *оцајна*. Која својства плању гробница дају ова поређења *Прометјева* и *оцајна*. Која својства плању гробница дају ова поређења *Прометјева* и *оцајна*.

НЕПОЗНАТЕ РЕЧИ

- поприште** – место где се нешто догађа, збива, врши
- зарити** – сјати, блистати, заранити
- повесница** – повест, историја
- тајан** – симбола добијена из дрвета која заправо развија пријатан мирис; употребљава се при верским обредима

ЗВУЦИ ПРОШЛОСТИ

Прометеј је јунак грчке митологије. Познат је као највећи пријатељ и допринио је развоју цивилизације. Прометеј је јунак грчке митологије. Познат је као највећи пријатељ и допринио је развоју цивилизације. Прометеј је јунак грчке митологије. Познат је као највећи пријатељ и допринио је развоју цивилизације.

Српско војничко гробље на Зетиници, Солун, Грчка

У рубрици УПОЗНАЈ аутора ученици су мотивисани да анализирају биографије писца.

НЕПОЗНАТЕ РЕЧИ

- поприште** – место где се нешто догађа, збива, врши
- зарити** – сјати, блистати, заранити
- повесница** – повест, историја
- тајан** – симбола добијена из дрвета која заправо развија пријатан мирис; употребљава се при верским обредима

ДОМАЋИ ЗАДАТАК

ВИРТУЕЛНО РАЗГЛЕДАЊЕ

Ако имаш приступ рачунару и интернету, можеш организovati себи и другарима из одељена виртуелно разгледање творевине у Смедереву. Довољно је да посетиш сајт <https://www.mediterraneantravel.com/>. Напомињемо да овај сајт је намењен туристима, али је веома занимљив и за нас. Да који део рата кажеш највише допао? Да ли бисте волели и уживати да посетите ово мучно ствари? Објасните своје одговоре.

ДОМАЋИ ЗАДАТАК

ХАЈДУЧКИ ПАНО

У договору са наставником српског језика направите малу групу и поставите панел посвећен хајдуцима. Истражите како су и где хајдучки живели, како је била организована хајдучка дружина, у које време су се састајали у гори, а када су се крчили код Јатака. Посебно пажњу посветите хајдучком кодексу – правилима понашања којих су се хајдучки чланови држали. Размислите шта су хајдучки радници преко дана, где и како су се инструирани погретима које бете сами надрати или пронаћи на интернету. Када представите плакат одељену, можете њиме украсити учионицу. Када представите плакат одељену, можете њиме украсити учионицу. Када представите плакат одељену, можете њиме украсити учионицу.

НЕПОЗНАТЕ РЕЧИ

- поприште** – место где се нешто догађа, збива, врши
- зарити** – сјати, блистати, заранити
- повесница** – повест, историја
- тајан** – симбола добијена из дрвета која заправо развија пријатан мирис; употребљава се при верским обредима

ДОМАЋИ ЗАДАТАК

ГДЕ ЦВЕТА ЛИМУН ЖУТ

Ако имаш приступ интернету, потражи на Јутјубу документарни филм *Кад цвела лимун жути*. Филм је снимљен 2006. године и говори о преласку српске војске преко Албаније до острва Крфа. Док глеаш филм, поседују наравно обради на два кључна стихова песме Милутина Бојића *Плава гробница* како си доживео песму у светлу документарног филма и утисак бити унаоко песми и уопште уметности, и уопште како може да постоје услови, организуј одељенско гледање филма. Том приликом можете заједно дискутовати о овим темама.

- лирика
- родољубива песма
- Први светски рат
- плава гробница
- референ

ДОМАЋИ ЗАДАТАК

БРОЈНЕ ФОТОГРАФИЈЕ

Бројне фотографије нуде додатне информације, осликавају тему на нов и другачији начин, олакшавају разумевање и помажу ученицима да стекну општу културу.

Владислава Титенбах, *Хајдучи*

- егина
- народна епска песма
- Хајдучица
- Старина Новак
- Прометјева Јерина
- Смедерев

НЕПОЗНАТЕ РЕЧИ

- поприште** – место где се нешто догађа, збива, врши
- зарити** – сјати, блистати, заранити
- повесница** – повест, историја
- тајан** – симбола добијена из дрвета која заправо развија пријатан мирис; употребљава се при верским обредима

ГРАМАТИКА 7

АУТОРКЕ: Данијела Милићевић,
Сунчица Ракоњац Николов

- **188 страна**
- **150 задатака за усвајање знања**
- **170 задатака за домаћи или школски рад**
- **43 истраживачка задатка**
- **6 тестова за малу матуру (60 задатака)**

НОВО

РЕДИЗАЈНИРАНО ИЗДАЊЕ,
УНАПРЕЂЕНО ПРЕМА
САВЕТИМА НАСТАВНИКА
СРПСКОГ ЈЕЗИКА И
КЊИЖЕВНОСТИ

- **Граматика 7** је **радни уџбеник**, богатог језичког садржаја, са задацима различитих нивоа постигнућа.
- Садржај је **повезан са књижевним делима, али и са свакодневним језичким ситуацијама блиским ученицима 7. разреда.**
- У анализи језичких појава **полази се од познатог и постепено,** негујући аналитичко-синтетичко мишљење, долази се до **непознатог.**
- Нагласак је на **креативним, подстицајним и разноврсним задацима.** Док их решава, ученик ће овладати правописном и језичком нормом коју ће лако користити у свакодневном животу.
- **Велики број** квалитетних **фотографија, табела и графикона,** допадљивих савременим генерацијама, омогућава једноставније сликовно учење.

Активирамо предзнање ученика

На почетку сваке лекције дата су **мотивациона питања и задаци** који треба да повежу градиво из претходних разреда и појмове обрађене у претходним лекцијама.

СИНТАГМА

У легом разреду си научио да сваки реченични члан може бити исказан једном речју или скупом речи. Заворужај слово испред реченице у којој су субјекат и објекат исказани скупом речи.

а) Аутомобили су закрчили улице града.
 б) Вредни ученици припремају занимљиве презентације.
 в) Авион тата предаје хемiju.

Обрати пажњу на следећу реченицу.

- Најбољи ученици наше школе иду на излет у Сремским Карловцима.

Коју службу обавља истакнути скуп речи?

Издвој једну реч из истакнутог скупа речи без које реченица не би имала смисла.

Закључујеш да би реченица имала смисла да гласи:

- Ученици иду на излет у Сремским Карловцима.

Међутим, информација је потпуна ако именици ученици додамо остале чланове скупа: најбољи и наше школе.

Скуп двеју или више речи који има обједињено значење и врши исту службу у реченици назива се **синтагма**.

Закључио си да реченица не би имала смисла када у синтагми **најбољи ученици наше школе** не би било именице ученици.

- Најбољи школе иду на излет у Сремским Карловцима.

1 Реч у оквиру синтагме без које реченица не би имала смисла назива се **главна реч**.

Најбољи и наше школе су зависни чланови или атрибути.

1 Зависни члан синтагме ближе одређује главну реч уз коју стоји.

Споменик Бранку Радичевићу, Стражилово, Сремски Карловци

КОРАК ДАЉЕ

У синтагми **НАЈБОЉИ УЧЕНИЦИ НАШЕ ШКОЛЕ** главна реч је **УЧЕНИЦИ**, атрибути су: **НАЈБОЉИ** и **НАШЕ ШКОЛЕ**. Атрибут **НАЈБОЉИ** исказан је једном речју, док је атрибут **НАШЕ ШКОЛЕ** исказан скупом речи, тј. синтагмом. У оквиру шире синтагме налази се ужа синтагма.

- НАЈБОЉИ УЧЕНИЦИ НАШЕ ШКОЛЕ** – шира синтагма
- НАШЕ ШКОЛЕ** – ужа синтагма

Примећујеш да се поред главне речи и зависних чланова у оквиру синтагме налази и предлог ИЗ. У оквиру синтагме предлог се називају **помоћне речи**, које пишу обавезни чланови синтагме.

Истражујемо

СЛАГАЊЕ АТРИБУТА СА ИМЕНИЦОМ У ОКВИРУ ИМЕНИЧКЕ СИНТАГМЕ

Прочитај реченицу, па одговори на постављене захтеве.

- Након нашег првог дугог путовања задовољно смо стигли у Париз.

Панорама Париза

Повуци именичку синтагму.

Одреди граматичке категорије именице *путовање*.

род: _____, број: _____, падеж: _____

Повуци речи које ближе одређују издвојену именицу, одреди им врсту и граматичке категорије (род, број и падеж).

Речи које ближе одређују именицу <i>путовање</i>	Врста речи	Род	Број	Падеж

Примећујеш да су издвојене речи у истом роду, броју и падежу као и именица уз коју стоје.

1 Придевски атрибути се са именицом у оквиру именичке синтагме слажу у роду, броју и падежу.

ЈЕЗИЧКЕ СМИЦАЛИЦЕ

Не заборави да придевски атрибути чине придеви, придевске заменице, редни бројеви и основни број један.

ЈЕДАН НАШ ДОБАР ПЛАН

СЛАГАЊЕ ГЛАГОЛСКОГ ПРЕДИКАТА СА СУБЈЕКТОМ

Субјекат подицу једном, а предикат двома цртама.

- Милена је успешно завршила курс програмирања.

Одреди у ком лицу, броју и роду се налази глагол у служби предиката.

лице: _____, број: _____, род: _____

Уколико би се субјекат *Милена* заменио субјектом *ми*, реченица би гласила:

- Ми смо успешно завршили курс програмирања.

Закључујемо да граматичке категорије глаголског предиката зависе од субјекта, а слажу се у **лицу, роду и броју**.

Одреди у ком је глаголском облику исказан предикат у следећој реченици, а потом одреди лице, род и број.

- Отвено је **постигао** велики успех у програмирању.

Глагол	Глаголски облик	Лице	Број	Род
је постигао				

Одреди какви су следећи глаголски облици према начину грађења (прости или сложени).

- Отвено **постиге** велики успех у програмирању.
- Милица **постиге** велики успех у програмирању.

С променом субјекта није се променила категорија граматичког рода глагола.

Глаголски облик *постиге* је прост глаголски облик, док је је *постигао* сложен глаголски облик који се састоји од глаголског придева радног, а он разликује род.

1 Глаголски предикат се са субјектом слажу у **лицу и броју**, ако се састоји од простог глаголског облика или футура I.

Глаголски предикат се са субјектом слаже и у роду ако је глагол у служби предиката сложен глаголски облик састављен од радног или трпног глаголског придева.

Задаци унутар лекција подстичу ученике на промишљање и закључивање током усвајања новог градива.

Проверавамо

Зарони и знање изрони – различити типови задатака за проверу и утврђивање знања на крају сваке лекције.

Главна реч синтагме којом је израчен именски део предиката и субјекат слажу се у **роду, броју и падежу**.

ПОМОЋ ПРИЈАТЕЉА!

Именска реч која се налази у именском предикату самостално или као главна реч синтагме увек је у **номинативу**. Пошто се та реч слаже са субјектом, и субјекат ће, такође, бити увек у **номинативу**.

ЗАРОНИ И ЗНАЊЕ ИЗРОНИ!

1. Подвуци речи које одређују конгруенцију.

- Вељко је посетио један занимљив град у Италији.

Рим, Италија

2. Одреди граматичке категорије у којима се подвучени предикат слаже са субјектом.

- Маја је написао песму о својој симпатији.

3. Подвуци речи које се слажу (конгруирају) са именицама.

„А реке, међутоп, више не теку мирно. Испод беле пене замашљавих хитре пастрмаке које нишо не поми и које за страх још нису дознале. Један млади скавацац са наочарима изненада напушта воз и остаје у зеленој свежњини.“

КУТАК ЗА МОЈЕ ПРИМЕРЕ

Истражи значење речи *конгруенција* и у којим наукама се користи.

4. Напиши у којим се граматичким категоријама (род, број, падеж, лице) слажу предикат и субјекат.

а) *Хариш Сјанко* је веома занимљив роман.

б) Милош је сам поправио свој бицикл.

в) Она поштује правила у саобраћају.

ПОМОЋ ПРИЈАТЕЉА!

Разликуј узрок од услова!

- **Отићи ћемо на море јер смо уштедели довољно новца.** → узрок
- **Отићи ћемо на море ако будемо уштедели довољно новца.** → услов

У првој реченици исказан је узрок вршења радње, а у другој услов вршења радње. Узрок је исказан перфектом, а услов потенцијалом.

ЗАРОНИ И ЗНАЊЕ ИЗРОНИ!

1. Подвуци везнике којима почињу условне реченице.

- Победићемо противнички тим ако будемо сложни.
- Путовању у Праг овог пролећа уколико нису сви аранжмани продати.

2. Повежи реченицу с леве стране са условном реченицом с десне стране.

Панорама Прага, Чешка

- Вратиће ми мобилни телефон
- каже мој тата
- јер каже мој тата.
- чим каже мој тата.
- уколико каже мој тата.

ТЕСТ 1

НЕПРОМЕНЉИВЕ РЕЧИ

1. Напиши испод задате реченице којој врсти непроменљивих речи припадају подвучене речи.

Да читали смо тада занимљив дневник у библиотеци и где пристили смо се неких лепих депов!

ех _____ тада _____

у _____ и _____

ето _____

2. Подвуци све прилоге у следећем одломку из дела Дневник Ане Франк.

Сви гледамо доле испод нас, где се људи боре, гледамо горе, где је мирно и дивно, а у међувремену одсечени смо великом тамном масом, која нам не дозвољава да идемо навише, већ стоји пред нама као непромисливи зид; хоће да нас сарва, али још то не може. Ја сам у стању једино да плачем и преклињем: „Ох, да само хоће црни круг да се повуче и отвори нам пут.“

Насловна страна првог издања *Дневника Ане Франк*

3. Заокружи све везнике из истоименог одломка.

Богатство се може изгубити, али та срећа у твом сопственом срцу може бити трепнуто пригужена, по узнеће онег омакнети, све док живиш. Све док можеш спљонојо гледати у небо, све докле док знаш да си у души чист и да те срећа негде чека.

4. Препиши све предлоге из следеће реченице.

Ана Франк се скривала са својом породицом у Тајном скровишту од алогласте немачке полиције Гестапо.

5. Ана Франк често употребљава реч *Ох!* у свом Дневнику како би исказала тежину или лепоту својих осећања док се скрива од Немаца за време Другог светског рата.

Којој врсти непроменљивих речи припада реч коју Ана изговара?

Мурал Ане Франк, Берлин, Немачка

6. Подвуци све речце у ацима своје школе о читању.

Да ли си прочитао *Дневник Ане Франк*?

- Да, прочитао сам.
- Свакако ћу прочитати.
- Ево, управо читам.

7. Замисли да Ана Франк слободном свету кроз _____

8. Напиши један одломак из свог правог или измишљеног дневника. Подвуци у њему све непроменљиве речи.

9. Уколико је тврђава тачна, напиши слово Т поред ње, а уколико је нетачна, напиши слово Н.

Прилози за мични могу да се пореде.	
Везници повезују само скупове речи.	
Речна ЛИ пише се увек одвојено.	
Речи ПУГ, ДУЖ и ОКО могу бити и предлози и именице.	
У непроменљиве речи спадају глаголи.	

10. Поред сваке реченице напиши колико има речца.

- Можда ћу почети да пишем дневник. _____
- Никако не бих волео да неко кришом чита његове странице. _____
- Ето, моја најбоља другарица пише дневник већ неколико месеци и каже да јој то много помаже у животу. _____

На крају сваке области налази се **тест** за проверу степена усвојености знања целе теме. Тест је дат у форми питања која ученике очекују на завршном испиту у основном образовању.

РАДНА СВЕСКА 7

АУТОРКЕ: Катарина Колаковић, Анђелка Петровић,
Сунчица Ракоњац Николов, Данијела Милићевић

НОВО

РЕДИЗАЈНИРАНО ИЗДАЊЕ,
УНАПРЕЂЕНО ПРЕМА
САВЕТИМА НАСТАВНИКА
СРПСКОГ ЈЕЗИКА И
КЊИЖЕВНОСТИ

- **171 страна**
- **160 задатака из књижевности**
- **160 задатака из граматике**
- **3 теста за малу матуру (60 задатака)**
- **13 текстова из књижевности који нису обрађени у Читанци**

- Акцент у уџбенику дат је **разумевању прочитаног, богаћењу језичке културе и литерарном изражавању ученика** – свим оним аспектима који задају много главобоље и наставницима и ученицима.
- **Методички обрађена Радна свеска** доприноси динамичнијој настави и остварењу свих исхода.
- Сва питања из језика и књижевности дата су **према моделу питања која долазе на малој матури**.
- **Потпуно нова питања** у Радној свесци не појављују се ни у једном делу уџбеничког комплета, нити у дигиталном уџбенику.
- На крају уџбеника налази се **тест-симулација завршног испита, са кључем** за признавање тачних одговора.

Активирамо предзнање ученика, мотивишемо

Књижевни текстови који нису обрађени у Читанци представљају полазиште за проверу знања ученика.

Након уводне мотивације у читање изабраног одломка следе различити типови задатака за проверу знања ученика.

УРОШ ПЕТРОВИЋ ЗАГОНЕТНЕ ПРИЧЕ КЊИГА ПРВА (ИЗБОР)

Приче о догодивштинама из необичног трансперског насеља аутора Уроша Петровића заправо представљају збирку логичких задатака за чије решавање је потребно размисање и често добро познавање природе и њених законитости. Загонетне приче имају за циљ не само да своје читаоце натерају да мисле већ и да их науче нешто корисно што им може послужити у свакодневном животу.

Прочитај три загонетне приче и покушај да решиш задатке који се у њима постављају.

ЗАГОНЕТНА ПРИЧА БР. 15 ЛОВ

Боко и Анул су често ловили заједно. Једном су зашли дубоко у шуму, готово на саму границу трансперске области. Изнаошач их је велики број животињских врста које су ту наше уочиште.

Тихо су се кретали испод раскопних крошња. Пред једним дрветом засталоше. На грани су стајале три црне жуке, један фазан, две препелице и један залутали гaleb.

Оба дечака хитише своја оружја у исто време, и обојица погодише. И Боко и Анул су уловили птице исте боје.

КОЛИКО ЈЕ ЦРНИХ ПТИЦА ОСТАЛО НА ГРАНИ?

Тешка решавања: гинкова листића

БРАЈОВИЋ ИНДИЈА (ОДЛОМАК)

а новинарка и песникиња која је ст-
30. века. Историја књижевности, али
збирци песама *Књиован за двоје*, а
песмама *Индија*, *Индија*. Упознај се са
книге, а потом и сам даље истражи

ОН ПУН МИРИСА

е, сваког јутра, пролазио поред наше куће. У
не, са зеленим, увече са аријелим воћкама. Цела
Брала манго, шарифе. Он је имао баш праву
Сам што је хозао. Зато сви та и звали госпо-

ОН ПУН ХИМАЛАЈА

но дину, да унесе до-
слон дубо и дубоко, а

НЕПОЗНАТЕ РЕЧИ

манго – тропска биљка пореклом из Индије
шарифе – једна врста манга
дрво нин – индијско дрво чувено по лековитим својствима

МИЛОРАД ПАВИЋ РУСКИ ХРТ (ОДЛОМАК)

Одломак из приповетке *Руски хрт* упознаће те са једним од најзначајнијих српских писаца друге половине 20. века – Мило-
радом Павићем. Стиг овог писца узе да изненади или зачуди,
али свакако поштован читаоца не оставља равнодушним. Мило-
рад Павић прелепаје оно што је реално и објективно са оним
што је нестварно, загонетно и магично. Он је један од првих пи-
сца у српској књижевности који је препознао утицај интернета
на класе и читање. Уживај у читању, а ако ти се Павићева при-
поветка допада, истражи и друга његова дела истог аутора.

На хартији на којој ово писмо лежи испиши будућност из 1898. са
двоструким дном за бурмут. Куца још увек као живи срце неогот дивно
сахрањеног цела. Мој прадед по оцу, др Стеван Михаиловић, изморио је
1922. године у Сомбору као разведен човек и као судија у оставци, биле
су чудне. Тонко чудне да ми ни моје бабе, неволе атери, ни наши сом-
борски породични пријатељи Павловићи нису никада поменули да је
прадед сахрањен тамо у поподневној сенци соборске капеле.

Када сам ти случајно дознао и схватио да смо жена и ја с једном више
пута пролазили поред гроба где он лежи и не знајући да је тамо, ре-
шио сам да стар испитам. Ево шта сам дознао. У Сомбору се у време др
Стевана Михаиловића још трговало кријучањем драгуљама [...] Чим
је остао сам, прадед је залио цвеће из уста вином и набио млада кулу,
рускога хрта из једног украјинског лета пристиглог с емигрантима. [...]

Цетни сат

НЕПОЗНАТЕ РЕЧИ

бурмут – прах настао млевеним
пићама дувана

Стари Сомбор, разгледница

Истражујемо

РАЗУМЕМ ПРОЧИТАНО

1. Шта су госпођа Сам, Анди и Ана најчешће скупили у Профоровској шуми?

- печурке
- шипарне
- пилиће
- цвеле

Заокружи **слово** испред тачног одговора.

2. О ком из породице Сам господин Хорват нема лепо мишљење?

- о оцу
- о мајци
- о сину
- о ћерки

Заокружи **слово** испред тачног одговора.

3. Због чега госпођа Сам не жели да ико сазна за место на ком су убрали печурке?

- зато што су печурке које су убрали огромне
- зато што нико не одје своје место где бере печурке
- зато што су оставили младе печурке да још мало порасту
- зато што су пронашли нешто чему могу да се прехране

Заокружи **слова** испред тачних одговора.

ОТКРИВАМ НОВО

4. Прочитај реченицу и обрати пажњу на подвуцану реч. Затим од понуђених речи у имену **заокружи** оне које имају исто или слично значење као подвуцана реч и које се могу употребити уместо ње.

Саула напикола, по ивицама пропланка, расле су велике печурке, одозго сјајне и миде као хлебове.

светле загасите мидре црне смеђе

ОБНАВЉАМ НАУЧЕНО

5. Ко је приповедал у *Причи о печуркама*?

- дечака Анди
- господин Молнар
- госпођа Сам
- непменовани приповедал

Заокружи **слово** испред тачног одговора.

ПОРодиЦА САМ

На основу прочитаних приповедака из збирке *Рач* напиши све што си сазнао о члановима породице Са-
м: дечака Андреаса Сама и њених његов однос пре-
речуна да твоје реченице буду граматички и прависно-

6. Напиши назив стилске фигуре којом је дочаран нач-
мајка и сестра брали печурке.

Прво су их брали пакљиво, откопавајући прстима са
кљаво корен. Затим су одједном, јер им се учинило да б-
да их грабе, да их ломе и трају у шак из којегта су изрчу-

Стилска фигура: _____

7. Заокружи **слово** испред реченице у којој уочаваш ди-

- Сунце је обинало црвеном светлошћу сасушено
- На западу, иза сета, дизају су се румени облаци.
- Стари лабоде шпљак свог шата у печурку, које
ноге.

Данило Киш са родитељима и сестром

РАЗУМЕМ ПРОЧИТАНО

1. Зашто Фема захтева од Евице да се промени?

- зато што јој је стало да Евица настави своје школовање
- зато што се људи јер Евица само ради код ујака, а не и у својој кући
- зато што жели да се Евица понаша отмено, као прava госпођица

Заокружи **слово** испред тачног одговора.

2. Шта за Фему значи бити ноба?

- завршити школу и стећи добро образовање
- употребавати у говору изразе из страних језика
- водити порекло од старе племићке породице
- наставити традицију породичног посла
- облаци се по последњој моди

Заокружи **слова** испред тачних одговора.

3. Ако је наведена тврдња тачна, **заокружи Т**, ако је нетачна, **заокружи Н**.

Тврдња	Тачно	Нетачно
Фема жели да се одрекне свега што је подсећа на прошлост.	Т	Н
Фема је сасвим добро овладала немачком и француским језиком.	Т	Н
Најбоље објашњење Феминог карактера и понашања даје њен брат Митар.	Т	Н
Захвалност за наслеђено богатство Фема показује летим сећањем на мужа.	Т	Н
Фема је добра и поштована мајка која своју перу штити од физичког рада.	Т	Н

ОТКРИВАМ НОВО

4. А) Поред имена јунакиња напиши по три појрне особине које су оне испољиле у датим одломцима из комедије.

Скромност	Уображеност	Надменост
Марљивост	Немамљивост	Умишљеност

Фема _____
Евица _____

Б) Које је стилске фигуре писац употребио у приказивању карактера Феми и Евице?
Стилске фигуре: _____

Разумем прочитано доноси задатке којима се проверава разумевање прочитаног текста и на основу њих се утврђује способност проналажења информација у тексту.

Проверавамо

Обнављам научно садржи задатке који служе за проверу у ком степену је ученик савладао књижевне појмове обрађене у Читанци.

РАЗУМЕМ ПРОЧИТАНО

1. Најпријатнији ветар Охридског језера је вестерник. **Заокружи** слова испред тврдњи које описују овај ветар.

- долази од језера према планинама
- има мирис воде
- привлачи високе таласе
- јавља се пред доору

2. **Подвуци** чинице који утичу на боју Охридског језера.

сунце облаци дубина језерске воде састав језерског дна

3. Прочитај опис, па утврди како се у тексту назива тај ветар. **Заокружи** тачан одговор.

Долази са околних планина. Дува или пирика са свих страна језера. Око Светог Наума, на јужној обали језера, он је редован ветар.

ноћник лахор стрмац

4. Шта, по мишљењу Јована Цвијића, доприноси лепоти Охридског језера?

- рибе
- птице
- рибарски чамци
- ресторани

Заокружи **слова** испред тачних одговора.

Панорама Охридског језера

ОТКРИВАМ НОВО

5. **Откриј** значење истакнуте речи.

После дана са кином и буром настало је било лепо време. Сунце пече, ваздух је над језером провидан, а на обалама трепери јара, која обавија и најнише врхове око језера: Јабланицу, Крстан и Галичицу.

- магла
- врелина
- роса
- светлост

Заокружи **слова** испред тачног одговора.

6. **Одреди** значење глагола **варијати** у следећој реченици.

Од језера се развија према планинама блази ветрић, који узпрано не дува, већ пирика. **Варија** и **више** се вестерник, најпријатнији ветар Охридског језера.

- слатко дувати
- лагано дувати
- непрекидно дувати
- испекидано дувати

Заокружи **слова** испред тачног одговора.

ОБНАВЉАМ НАУЧЕНО

7. У наведеном примеру **подвуци** поређење.

Он не прави таласе, већ fine наборе на језерској површини, који изгледају као они на притиснутом плишу, и ти су наборићи тако обим као да је језерска површина уљем покривена.

8. **Заокружи** ономатопејске речи.

А кад узму кујати јаки ветрови и небо се пренуче црним густим облацима, боја воде Охридског језера постаје у целини црнкаста, а по њој шуме, шуште и прскају високи таласи.

9. **Подвуци** одрецице које описују начин казивања у наведеном одломку.

прво лице	треће лице
субјективно	објективно

10. **Издвој** два мотива који преовлађују у одломку о Охридском језеру.

мотив воде	мотив ветра	мотив сунца	мотив птица
------------	-------------	-------------	-------------

ТЕСТ 3

Прочитај наведеном одломак из комедије Властив Бранислава Нушића, која се налази у твојој читанци, па одговори на питања.

1. Какав је, према Доброслављевим речима, Тоша био као ђак?

- скроман
- непоштен
- павештан
- неспретан
- поварен

Заокружи **слова** испред тачних одговора.

2. Који Тошин поступак Арса објашњава изразом *узети на разматрање*?

- То што се Тоша провлачио из свих других предмета, али не и из математике.
- То што је Тоша украо писмени задатак од другог из школске клупе.
- То што се Тоша уплатио свим наставницима који су му предавали.

Заокружи **слова** испред тачног одговора.

3. Зашто Арса тера Милоја да се пење на стонице и сто?

- да би Милоје утврдио да ли се плаши висине
- да би се Милоје забавио необичном игром
- да би Милоје схватио како је бити на власти

Заокружи **слова** испред тачног одговора.

4. **Заокружи** **слова** испред назива књижевних дела која је написао Бранислав Нушић.

- Покондирена шивка
- Кирија
- Ивбарачица
- Хајдучи
- Анађабелица
- Шана

5. **Напиши** назив који се користи за подвучени део текста у наведеном примеру.

АРСА (проче му): Ето, видиш, нас смо двојица равни; не можеш ти мени, ни ја теби с висине говорити, али... *Узме једну шампицу и метне је пред Милоја!* Пошине се, молим те!

6. **Подвуци** одлику драмског текста.

дијалог драмска лица

7. Која од наведених пословица:

- Ако хоћеш кога да познаш
- На једну главу не може се
- Једно мисли, друго говори
- Заводи, па вледи

Заокружи **слова** испред тачног одговора.

8. **Заокружи** **слова** испред наведеног примера.

АРСА: С висине. У томе се **да би они доде освет**

- поређење
- хипербола
- контраст
- персонификација

9. **Именуј** стилску фигуру у наведеном одломку према наведеном примеру.

Стилска фигура:

10. **Објасни** значење Арсових речи: *Води рачуна да исправиш.*

11. **Подвуци** све речце у одломку.

ДОБРОСАВ (говори се): МИЛОЈЕ (ушати): Да, ми смо домаћи. ДОБРОСАВ: Речите ви мени, бога вам, прима ли министар код куће? МИЛОЈЕ: Не прима, господине.

Откривам ново доноси задатке који проширују и обогаћују језичку културу ученика.

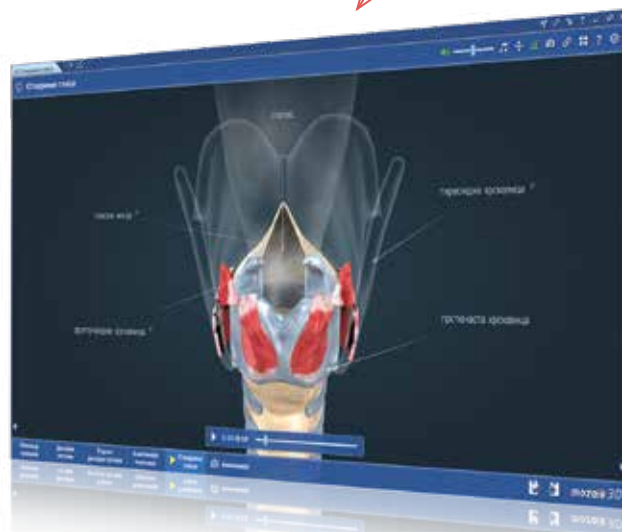
На крају Радне свеске налазе се три теста са по двадесет питања из књижевности и граматике, који су дати по моделу питања са завршног испита у основном образовању.

Посебну пажњу посветили смо задацима такозваног **отвореног типа**, који подстицају литерарно изражавање ученика.

ДИГИТАЛНИ УЏБЕНИЦИ ВУЛКАН Е-ЗНАЊА

представљају одличан избор за ваше ученике јер нуде:

- **3Д анимације** – мултимедијални садржај визуелно приближава ученицима наставни материјал и помаже им да лакше савладају градиво;

- **видео-записе**

за лакше разумевање сложених садржаја наставних јединица;

- **аудио-записе**

појединих текстова;

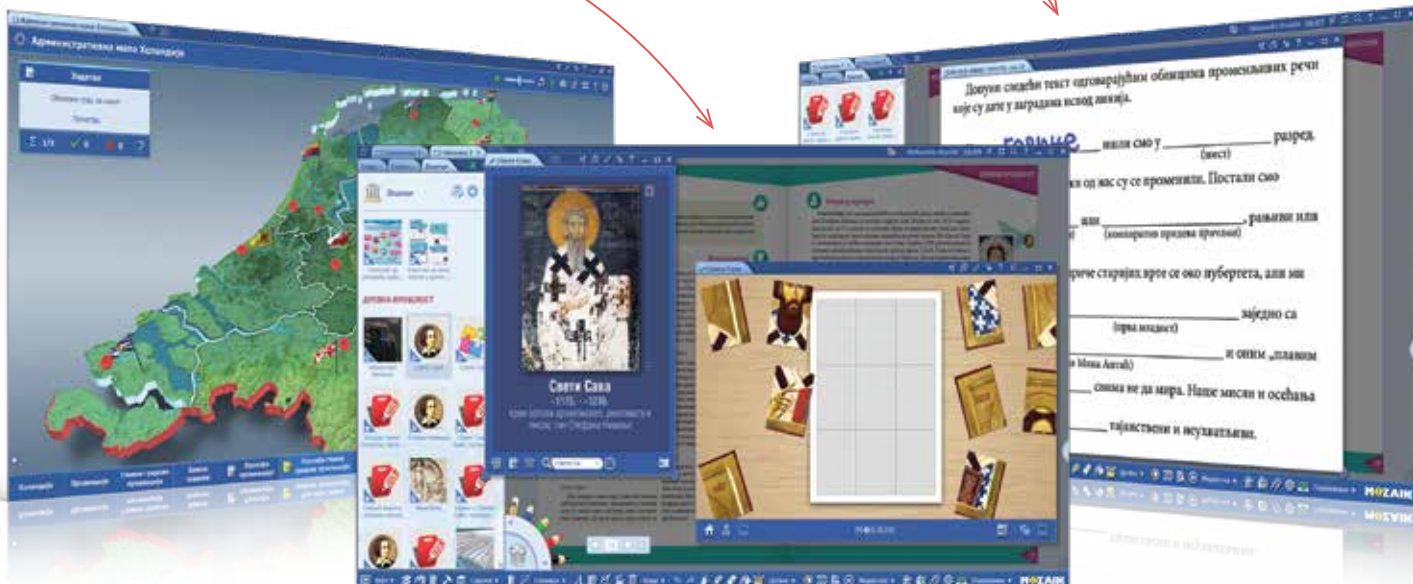
- **интерактивне тестове**

који ученицима дају тренутне повратне информације да ли су тачно урадили задатак, као и резултат теста.

Додатни садржаји:

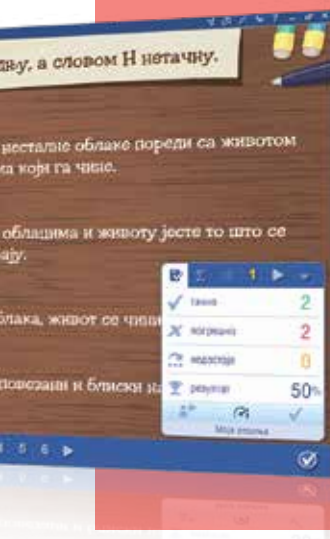
- могућност увеличавања било ког дела уџбеника, текста, фотографије...;
- дигитални алати;
- едукативне игре.

Дигитални уџбеници **Вулкан Е-ЗНАЊА** припремљени су на најсавременијој образовној платформи у Европи, *Mozaik Education*. Сви наставници који се одреде за уџбенике *Вулкан знања* добијају приступни код за апликацију *Mozaik Education*, која представља збирку богатих интерактивних материјала за различите предмете.

Уз велику разноликост садржаја, *Вулканови* дигитални уџбеници олакшавају инклузивну наставу и омогућују персонализацију наставе.

- **Могућност креирања презентација** уз коришћење богате библиотеке платформе *Mozaik Education*, која садржи бројне 3Д анимације, видео и аудио записе, фотографије и друге интерактивне садржаје.
- **Коришћење дигиталних интерактивних алата** за све образовне предмете који ће учинити учење забавнијим и креативнијим.
- Откријте **интерактивне алате** и дигиталне функције који подржавају ученике у учењу – укључујући ученике с тешкоћама у учењу.
- **Рад на различитим уређајима**, чак и **без интернет везе**.

ЗА НАСТАВНИКЕ

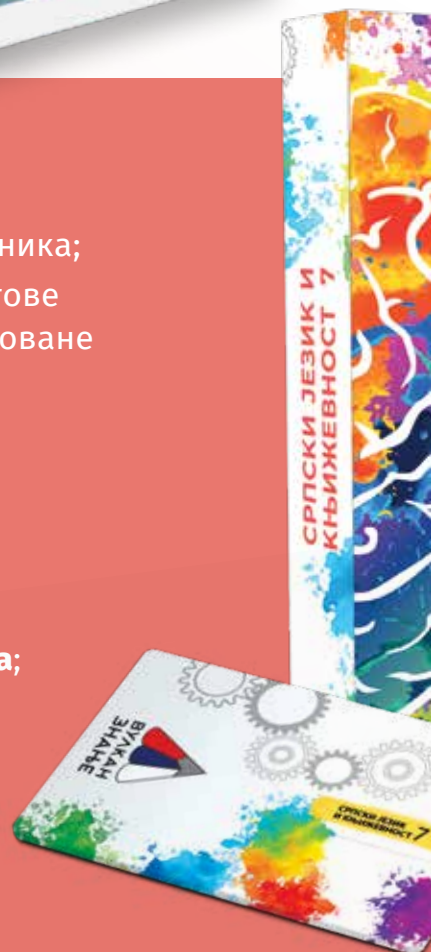
- Читанка с дигиталним уџбеником
- Граматика с дигиталним уџбеником
- Радна свеска
- Приручник за наставнике
- Педагошки дневник
- Постер за учионицу

Приликом писања уџбеничког комплета **Српски језик и књижевност 7** следили смо своју мисију да сваком наставнику пружимо квалитетне додатне материјале, пре свега практичне и иновативне у настави.

Приручник у електронском облику садржи: *

- предлоге **годишњег плана и месечних планова** рада наставника;
- предлоге **дневних припрема** за час и за алтернативне текстове према Плану и програму, као и за текстове из лектире, засноване на препорукама ЗУОВ-а;
- **самопроцене рада наставника и ученика**, са начинима провере остварености исхода;
- **велики број наставних листића** са задацима за проверу наученог и истраживачким задацима за припрему ученика за анализу књижевних дела;
- описе и примере употребе најактуелнијих **дигиталних алата**;
- **иницијални тест** за две групе;
- примере **петнаестоминутних тестова** за две групе;
- примере **контролних задатака** за две групе;
- предлоге наставних материјала за индивидуализован и прилагођен начин рада са ученицима – **ИОП**.

РАДНИ ЛИСТОВИ СРПСКИ КАО СТРАНИ ЈЕЗИК

НОВО

1190 РСД

Српски као страни језик настао је из жеље да помогнемо ученицима у учењу српског језика, као и наставницима у раду са ученицима који уче наш језик као страни. **Вежбања су осмишљена тако да прате могућности ученика у савладавању градива**, али и све оно што је важно да ученици усвоје у познавању српског језика у својим првим годинама учења.

Лекције и вежбања заснивају се на функционалном усвајању и познавању српског језика, што доприноси бржој, лакшој и квалитетнијој примени језика, као и јачању комуникационе компетенције, али и осталих међупредметних компетенција.

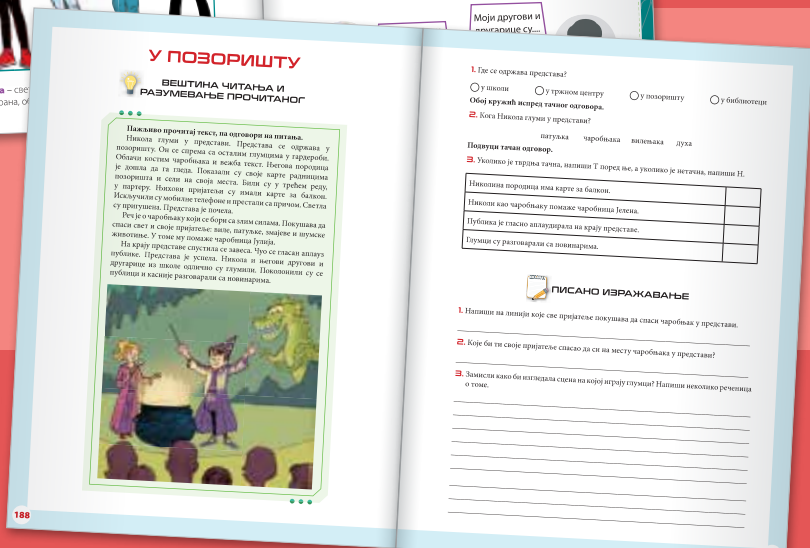
Полази се од животних ситуација у којима се ученици свакодневно налазе, а затим се усмеравају на усвајање важних особина језика.

Први део осмишљен је као почетни и основни ниво учења српског језика. Кроз сваку лекцију, ученике води њихов вршњак Никола.

Реченице су кратке и треба да помогну ученицима да усвоје основна знања из језика, која су им потребна у свакодневној комуникацији. У овом делу ученицима се помаже у савладавању вештина **СЛУШАЊЕ, ГОВОР, ЧИТАЊЕ и ПИСАЊЕ**.

Други део чине лекције које се налазе и у првом делу, али проширене и намењене ученицима који дуже време користе српски језик и достигли су ниво познавања језика довољан да сада обогате своја знања, или брже и лакше савладавају градиво.

Други део састоји се из области **ВЕШТИНА ЧИТАЊА И РАЗУМЕВАЊЕ ПРОЧИТАНОГ, ПИСАНО ИЗРАЖАВАЊЕ, ЈЕЗИК И ЈЕЗИЧКА КУЛТУРА (ГРАМАТИКА) и КЊИЖЕВНОСТ**.

ЛЕКТИРА ЗА ВИШЕ РАЗРЕДЕ

- Богата методичко-дидактичка апаратура
- Детаљно објашњене непознате речи и изрази
- Бројна питања за анализу и разумевање прочитаног књижевног дела
- Питања за припрему за полагање завршног испита дата према моделу који ученике очекује на малој матури
- Шарене стране – занимљив и поучан додатак који садржи белешку о аутору, интересантне енциклопедијске одреднице тематски повезане са књижевним делом, које служе за проширивање знања и развијање опште културе и информисаности ученика
- Приређивачи: професори српског језика и књижевности

По новом Плану
и програму,
методички
обрађена лектира!

КОМПЛЕТ ЛЕКТИРЕ ЗА ПЕТИ РАЗРЕД

КАО ЈАРКО ИЗА ГОРЕ СУНЦЕ, избор из народне књижевности
Бранислав Нушић, ХАЈДУЦИ
Марк Твен, ДОЖИВЉАЈИ ТОМА СОЈЕРА
У ЗЕМЉИ СРЕБРНИХ БРЕЗА, избор из ауторске књижевности

1 200 РСД, мек повез

КОМПЛЕТ ЛЕКТИРЕ ЗА ШЕСТИ РАЗРЕД

Бранко Ћопић, ОРЛОВИ РАНО ЛЕТЕ
Ференц Молнар, ДЕЧАЦИ ПАВЛОВЕ УЛИЦЕ
Бранислав Нушић, АУТОБИОГРАФИЈА
ЗЕМАЉСКО ЈЕ ЗА МАЛЕНО ЦАРСТВО, избор из народне књижевности

1 200 РСД, мек повез

КОМПЛЕТ ЛЕКТИРЕ ЗА СЕДМИ РАЗРЕД

КРИЛА МОЈА, С ВАМА ЋУ ЛЕТЕТИ, избор из народне књижевности
Јован Стерија Поповић, ПОКОНДИРЕНА ТИКВА
Антоан де Сент Егзипери, МАЛИ ПРИНЦ
СВЕТИ САВА, ЛЕВО ОД ЊЕГА ТЕЧЕ ВРЕМЕ, ДЕСНО ОД ЊЕГА
ТЕЧЕ ВРЕМЕ, Свети Сава у народној и ауторској књижевности

1 200 РСД, мек повез

Како да боље запамтиш лектуру коју читаш

ДНЕВНИК ЧИТАЊА

ЗА 5, 6, 7. И 8. РАЗРЕД

ДОДАТНО НАСТАВНО СРЕДСТВО

АУТОРКА: Светлана Курћубић Ружић

ОДОБРЕНО

88 страна
520 РСД

64 стране
520 РСД

84 стране
520 РСД

84 стране
520 РСД

- Додатно наставно средство у коме ученици воде белешке док читају домаћу лектуру
- Припрема за часове анализе домаће лектуре на часу
- Засновано на Плану и програму наставе и учења за пети, шести, седми и осми разред
- Налозима и задацима остварују се исходи прописани Планом и програмом за одређени разред
- Програмирано, циљано читање књижевног дела
- Популарисање читања и љубави према књижевности

Дневник је састављен из 2 дела:

1. анализа књижевних дела на основу методички вођених питања;
2. ученик постаје аутор и сâм пише свој дневник о додатним делима из лектуре и омиљеним књигама.

КЊИЖЕВНА МЕМОРИЈА

АУТОРКА: Анђелка Петровић

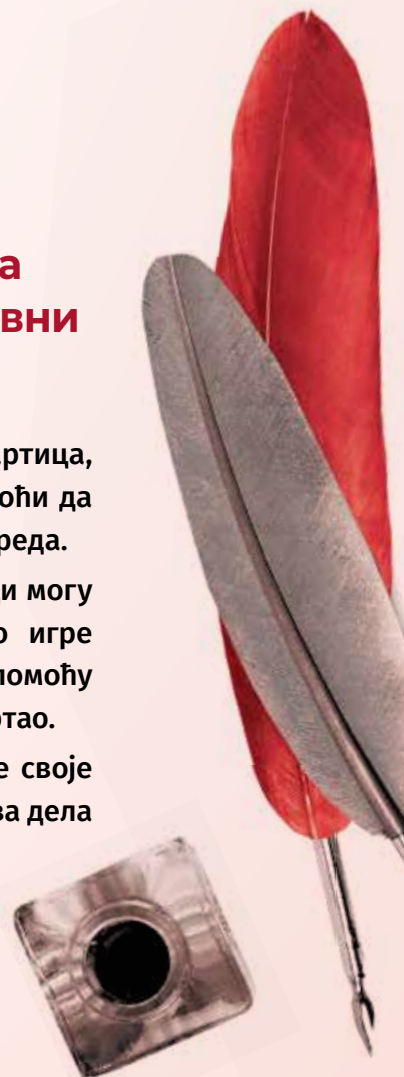

Креативан и јединствен начин како да ученици запамте писце, дела, књижевни род и врсту за завршни испит.

Састављена из два дела, планера и 50 меморијских картица, *Књижевна меморија* је вежбанка која ће ученицима помоћи да једноставно обнове дела и књижевне јунаке од 5. до 8. разреда.

Уз меморијске картице долазе и описи игара које ученици могу играти са другарима, укућанима... Замишљене су као игре меморије којима се обнавља градиво сваког разреда помоћу слика писаца и цртежа-асоцијација које је ученик сâм нацртао.

Када предложене игре досаде, ученици могу да осмисле своје и наставе игру у групи или у пару. Важно је да савладају сва дела и писце јер је на завршном испиту сваки поен важан!

Посвећени смо иновативном, персонализованом, инклузивном образовању и друштвено одговорни за стварање боље будућности.

- **Савремени уџбеници** – занимљиви примери заинтересоваће ученике за активно учествовање на часу
- **Корисни наставни материјали** – унапредите и олакшајте свој посао
- **Најбољи дигитални уџбеници** – бесплатни уз сваки штампани примерак уџбеника
- **Препоруке наших корисника** – сазнајте зашто су задовољни
- **Поуздани партнер** – испорука свих уџбеника и додатних материјала на време
- **Вулкан знање** – највећи домаћи издавач уџбеника за основну школу

Увек вам стојимо на располагању, за све додатне информације.

Вулкан знање

Господара Вучића 245
11000 Београд

office@vulkanznanje.rs

vulkanznanje

011 74 56 025

www.vulkanznanje.rs

@vulkan_znanje